नेपाल राजपत्र

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित
खण्ड ४५) काठमाडौं, चेत्र १ गते २०५२ साल {अतिरिक्ताङ्क ४८ (घ+१)}

भाग ३

श्री ५ को सरकार
आवास तथा भौतिक योजना मन्त्रालयको
सुचना

ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई कोष विकास समिति (गठन) आदेश, २०५२

विकास समिति ऐन, २०१३ को दफा ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी श्री ५ को सरकारले देहायको आदेश जारी गरेको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस आदेशको नाम "ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई कोष विकास समिति (गठन) आदेश, २०५२" रहेको छ ।

(२) यो आदेश तूरुन्त लागू हूनेछ ।

२. परिभाषा: विषय र प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस आदेशमा -

(क) "समिति" भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठन भएको ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई कोष विकास समिति सम्झनू पर्छ ।

(ख) "अध्यक्ष" भन्नाले समितिको अध्यक्ष सम्झनू पर्छ ।

(ग) "सदस्य" भन्नाले समितिको सदस्य सम्झनू पर्छ र सो शब्दले अध्यक्षलाई समेत जनाउंछ ।

(घ) "आयोजना" भन्नाले यस गठन आदेश बमोजिम ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई आयोजनाको स्थानीय जनसहभागिताको माध्यमबाट विकास कार्यान्वयन र संचालन सम्झनू पर्छ ।

(ङ) "उपभोक्ता समुह" भन्नाले आयोजना तर्जूमा, कार्यान्वयन तथा संचालन गर्न स्वेच्छाले आवश्यक सहयोग प्रदान गरी आयोजनाबाट प्रत्यक्ष रुपमा लाभान्वित हूने स्थानीय व्यक्तिहरुले प्रचलित कानुन बमोजिम दर्ता गरेको उपभोक्ता समुह सम्झनू पर्छ ।

(च) "खानेपानी उपभोक्ता समिति" भन्नाले आयोजनाको तर्जूमा, कार्यान्वयन तथा मर्मत सम्भार गर्नको निमित्त उपभोक्ता समुहले आफुप्रति उत्तरदायी हूने गरी आफ्नो तर्फबाट कार्य गर्नको लागि आफ्नो समुहबाट छानेका व्यक्तिहरुको समिति सम्झनू पर्छ ।

(छ) "सहयोगी संस्था" भन्नाले आयोजना तर्जूमा तथा कार्यान्वयन गर्नको लागि उपभोक्ता समुहलाई आवश्यक सहयोग पुऱ्याउनको निमित्र समितिले छनौट गरेका र प्रचलित कानुन बमोजिम स्थापित वा मान्यता प्राप्त स्थानीय, राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको गैर सरकारी संस्था वा निजी क्षेत्रसंग सम्बन्धित संस्था सम्झनू पर्छ ।

(ज) "कार्यकारी निर्देशक" भन्नाले दफा ८ बमोजिम नियूक्त समितिको कार्यकारी निर्देशक सम्झनू पर्छ ।

(झ) "तोकिएको" वा "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यो आदेश अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनू पर्छ ।

३. <u>ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई कोष विकास समिति गठन</u>: (१) आयोजनालाई दिगो, भरपर्दो र किफायती तवरले कार्यान्वयन गर्नको लागि उपभोक्ता समुह तथा सहयोगी संस्थालाई आर्थिक, प्राविधिक एवं संस्थागत सहयोग पुऱ्याउनको निमित्त ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई कोष विकास समिति नामको एक समिति गठन गरिएको छ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिमा देहायका सदस्यहरु रहनेछन् -

(क) सचिव, आवास तथा भौतिक योजना मन्त्रालय _ अध्यक्ष

(ख) प्रतिनिधि, (रा.प. प्रथम श्रेणी) अर्थ मन्त्रालय _ सदस्य

(ग) प्रतिनिधि, (रा.प. प्रथम श्रेणी) स्थानीय विकास मन्त्रालय _ सदस्य

(घ) प्रतिनिधि, (रा.प. प्रथम श्रेणी) राष्ट्रिय योजना आयोग _ सदस्य

(ङ) ग्रामीण खानेपानी तथा इन्जिनीयरिङ्ग विषयमा एक जना, सहभागीमुलक ग्रामीण विकासमा एक जना र स्वास्थ्य तथा सरसफाई विषयमा एक जना गरी श्री ५ को सरकारले मनोनित गरेको तीन जना व्यक्ति ‾ सदस्य

तर,

(१) प्रत्येक सदस्यले आफ्नो सम्बन्धित क्षेत्रमा कम्तीमा दश वर्षको अनूभव प्राप्त गरी उक्त क्षेत्रमा विशेष योगदान पुऱ्याएको हूनू पर्नेछ,

(२) मनोनित सदस्यहरुमध्ये दूई जना गैरसरकारी संस्थाबाट र एक जना निजी क्षेत्रबाट प्रतिनिधित्व हूनू पर्नेछ,

(३) मनोनित सदस्यहरुमध्ये कम्तीमा एक जना महिला हूनू पर्नेछ, र

(४) मनोनित सदस्यहरु बिगत एक वर्ष देखि कूनै राजनैतिक दलसंग सम्बन्धित पदमा रहेको हूनू हूदैन ।

(३) पहिलो अध्यक्षको पदावधि २ वर्षको हूनेछ । सो पदावधि समाप्त भए पछि आवास तथा भौतिक योजना मन्त्रालयका रा.प. प्रथम श्रेणीको अधिकृतले सो अध्यक्षको रिक्त स्थानमा सदस्यको हैसियतले प्रतिनिधित्व गर्नेछन् र समितिका सबै सदस्यहरुले प्रत्येक तीन वर्षको अवधिको निमित्त अध्यक्षको निर्वाचन गर्नेछन् ।

(४) मनोनित सदस्यहरुको पदावधि तीन वर्षको हूनेछ । पदावधि पुरा नहूदै कूनै मनोनित सदस्यको पद रिक्त हून आएमा बांकी अवधिको लागि उपदफा (२) को खण्ड(ङ) को प्रक्रियाद्वारा सदस्यहरुको पुर्ति गरिनेछ ।

(५) यस दफामा अन्यत्र जुनसूकै कूरा लेखिएको भए तापनि कूनै सदस्यले समितिको हित अनूकुल कार्य गर्न सकेको छैन भन्ने कूरामा श्री ५ को सरकार विश्वस्त भएमा श्री ५ को सरकारले त्यस्तो सदस्यलाई जूनसूकै बखत सदस्यको पदबाट हटाउन सक्नेछ ।

तर यसरी पदबाट हटाउनू अघि सम्बन्धित सदस्यलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिइनेछ ।

(६) कार्यकारी निर्देशकले समितिको सचिव भई काम गर्नेछ ।

(७) समितिले आवश्यक देखेमा कूनै स्वदेशी वा विदेशी विशेषज्ञ वा सल्लाहकारलाई समितिको वैठकमा पर्यवेक्षकको रुपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

४. <u>समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार</u>: समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हूनेछ:

(क) समितिको संचालन र व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति निर्धारण गर्ने र सो नीतिको कार्यान्वयन भए नभएको सूपरीवेक्षण तथा अनूगमन गर्ने गराउने ।

(ख) तोकिए बमोजिमको मापदण्डको आधारमा कार्यकारी निर्देशकले छनौट गरी स्वीकृतिको निमित्त सिफारिश गरेका सहयोगी संस्था तथा आयोजनालाई स्वीकृति प्रदान गर्ने ।

(ग) खण्ड (ख) बमोजिम स्वीकृति प्रदान गरिएको आयोजना संचालन गर्नको लागि आवश्यक रकम उपलव्ध गराउने ।

(घ) कार्यकारी निर्देशकले पेश गरेको योजना तथा कार्यक्रमहरु उपर छलफल गरी स्वीकृत गर्ने ।

(ङ) समितिको वार्षिक कार्यक्रम र वजेट स्वीकृत गर्ने ।

(च) समितिको प्राविधिक तथा आन्तरिक लेखा परीक्षण गराउन स्वतन्त्र व्यावसायिक लेखा परीक्षक नियूक्त गर्ने ।

(छ) समितिले वर्ष भरी गरेको काम कारवाहीको वार्षिक प्रतिवेदन र प्रत्येक वर्षको लेखा परीक्षणको प्रतिवेदन श्री ५ को सरकार समक्ष पेश गर्ने ।

(ज) यस आदेशको अधिनमा रही समितिले गर्नू पर्ने अन्य कार्यहरु गर्ने गराउने ।

५. <u>समितिको वैठक र निर्णय</u>: (१) समितिको वैठक कम्तीमा महिनाको एक पटक बस्नेछ ।

(२) समितिको वैठक अध्यक्षले तोकेको मिति, समय र स्थानमा बस्नेछ । तर अध्यक्षको पद रिक्त रहेको अवस्थामा सचिवले समितिको वैठक बोलाउने छ ।

(३) समितिको सचिवले समितिको वैठक बस्ने सुचना कम्तीमा सात दिन अगावै सदस्यहरुलाई दिनू पर्नेछ र त्यस्तो सुचनाको साथमा वैठकमा छलफल हूने विषयहरुको सुची समेत सदस्यहरुलाई उपलव्ध गराउनू पर्नेछ ।

(४) यस दफामा अन्यत्र जूनसूकै कूरा लेखिएको भए तापनि कम्तीमा तीन जना सदस्यहरुले समितिको वैठक बोलाइयोस् भनी मनासिव माफिकको कारण देखाई लिखित माग गरेमा समितिको सचिवले अध्यक्षलाई सो कूराको जानकारी गराई सात दिन भित्र समितिको वैठक बोलाउनू पर्नेछ ।

(५) समितिको कुल सदस्य संख्याको कम्तीमा पचास प्रतिशत सदस्यहरु उपस्थित भएमा समितिको बैठकको लागि गणपुरक संख्या पूगेको मानिने छ ।

(६) समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनूपस्थितिमा सदस्यहरुले आफु मध्येबाट छानेको सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(७) समितिको बैठकमा महूमतको राय मान्य हूनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

तर सहयोगी संस्थाको छनौट, आयोजनाको स्वीकृति, समितिको वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट स्वीकृति, कार्यकारी निर्देशकको नियूक्ति गर्ने तथा हटाउने र यस आदेश अन्तर्गत नियमहरु बनाउने सम्बन्धमा निर्णय गर्दा कम्तिमा पांच सदस्यहरुको एक मत नभई समितिको निर्णय हून सक्ने छैन ।

(८) समितिको निर्णय समितिको सचिवद्वारा प्रमाणित गरिनेछ ।

(९) समितिको बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हूनेछ ।

६. <u>निर्णय प्रक्रियामा सहभागी हून नपाउने अवस्था</u>: सदस्य वा समितिका कूनै कर्मचारीले आफ्नो स्वार्थ भएको विषय वस्तूसंग सम्बन्धित समितिको कूनै निर्णय प्रक्रियामा भाग लिन पाउने छैन ।

७. <u>उप समितिहरु गठन गर्न सक्ने</u>: (१) समितिले आफ्नो कार्य संचालन गर्नको लागि आवश्यक उप समितिहरु गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठित उप समितिहरुको काम, कर्तव्य, अधिकार र कार्यविधि समितिले तोकि दिए बमोजिम हूनेछ ।

८. <u>कार्यकारी निर्देशकको नियूक्ति सम्बन्धी व्यवस्था</u>: (१) समितिको प्रशासकिय प्रमूखको रुपमा दैनिक कार्य संचालन गर्नका लागि समितिले एक जना कार्यकारी निर्देशक नियूक्त गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यकारी निर्देशकको नियूक्ति नभए सम्मको लागि श्री ५ को सरकारले कूनै राजपत्रांकित कर्मचारीलाई बढीमा तीन महिनाको निमित्त कार्यकारी निर्देशकको कार्य गर्नको लागि तोक्न सक्नेछ ।

(३) कार्यकारी निर्देशकको पदावधि ४ वर्षको हूनेछ र पदावधि समाप्त भए पछि निजलाई बढिमा २ वर्षको लागि पून: एक पटक नियूक्ति गर्न सकिनेछ ।

(४) कूनै कारणबश कार्यकारी निर्देशकको पद खाली हून आएमा उपदफा ५ बमोजिम कार्यकारी निर्देशक नियूक्ति नभए सम्मको लागि समितिले बढिमा ३ महिनाको लागि समितिले कूनै अधिकृतलाई कार्यवाहक कार्यकारी निर्देशकको रुपमा नियूक्ति गर्न सक्नेछ ।

(५) कार्यकारी निर्देशक हूनको लागि चाहिने योग्यता तथा निजको नियूक्ति, पारिश्रमिक, सेवाको शर्त र सूविधा तोकिए बमोजिम हूनेछ ।

(६) कार्य क्षमताको अभाव, भ्रक्ष्टाचार वा पदिय दायित्व पुरा गर्न नसकेको देखिएमा समितिले कार्यकारी निर्देशकलाई निजको पदबाट हटाउनेछ । यसरी निजलाई पदबाट हटाउनू अघि सफाईको मौका दिनू पर्नेछ ।

९. <u>कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था</u>: (१) समितिको कार्य संचालनको लागि समितिले खूल्ला प्रतियोगिताद्वारा आवश्यक कर्मचारीहरु तोकिए बमोजिम हूनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम नियूक्त कर्मचारीहरुको पारिश्रमिक, सेवाको शर्त, सूविधा र काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हूनेछ ।

१०. <u>वैठक भत्ता</u>: सदस्यहरुले समितिको वैठकमा भाग लिए बापत तोकिए बमोजिम वैठक भत्ता पाउनेछन् ।

११. <u>समितिको कोष</u>: (१) समितिको आफ्नो एउटा छूट्टै कोष हूनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहायका रकमहरु हूनेछ:

(क) श्री ५ को सरकारबाट अनूदान स्वरुप प्राप्त रकम ।

(ख) विदेशी सरकार वा राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट प्राप्त सहयोग वा अनूदान रकम ।

तर यसरी विदेशी सरकार वा राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्थाबाट प्राप्त सहयोग वा अनूदान लिनू अघि श्री ५ को सरकारको स्वीकृति लिनू पर्नेछ ।

(ग) समितिलाई अन्य कूनै श्रोतबाट प्राप्त रकम ।

(३) समितिको तर्फबाट गरिने सम्पुर्ण खर्च उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा जम्मा भएको रकमबाट व्यहोरिनेछ ।

(४) समितिले नेपाल राष्ट्र बैंक वा नेपाल अधिराज्यमा रहेको कूनै वाणिज्य बैंकको खातामा रकम जम्मा गरी आफ्नो कोषलाई संचालन गर्न सक्नेछ ।

(५) समितिको कोषको संचालन नियममा तोकिए बमोजिम हूनेछ ।

(६) श्री ५ को सरकारबाट अनूदान स्वरुप समितिलाई प्राप्त भएको रकम फ्रिज हूनेछैन ।

१२. <u>समितिको लेखा र लेखा परिक्षण</u>: (१) समितिको आय व्ययको लेखा प्रचलित कानुन बमोजिम राखिनेछ ।

(२) समितिको वार्षिक लेखा परिक्षण महालेखा परिक्षकको विभागबाट वा महालेखा परिक्षकबाट नियूक्त स्वतन्त्र लेखा परिक्षकबाट हूनेछ ।

(३) समितिको प्राविधिक तथा आन्तरिक लेखा परिक्षण स्वतन्त्र व्यावसायिक लेखा परिक्षकबाट हूनेछ ।

तर एउटै व्यक्ति वा संस्था लगातार तीन वर्ष भन्दा बढी लेखा परिक्षकमा नियूक्त हून सक्ने छैन ।

(४) श्री ५ को सरकारले चाहेमा जूनसूकै बखत समितिको हिसाब किताब जांच्न वा जंचाउन सक्नेछ ।

१३. <u>निर्देशन दिन सक्ने</u>: सहयोगी संस्था तथा खानेपानी उपभोक्ता समितिले आयोजनाको कार्यान्वयन गर्दा सम्बन्धित जिल्ला विकास समिति वा गाउं विकास समितिसित समन्वय कायम गरी काम गर्न आवश्यक छ भन्ने लागेमा समितिले त्यस्ता सहयोगी संस्था वा उपभोक्ता समितिलाई सम्बन्धित जिल्ला विकास समिति वा गाउं विकास समिनिहरुसंग समन्वय कायम गरी काम गर्ने निर्देशन दिन सक्नेछ ।

१४. <u>अधिकार प्रत्यायोजन</u>: (१) यो आदेश वा यस आदेश अन्तर्गत बनेका नियम बमोजिम समितिले आफुलाई प्राप्त भएको अधिकार मध्ये आवश्यकता अनूसार केहि अधिकार कूनै सदस्य, दफा ७ बमोजिम गठित उप समिति वा कार्यकारी निर्देशकलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(२) कार्यकारी निर्देशकले यो आदेश वा यस आदेश अन्तर्गत बनेका नियम बमोजिम आफुलाई प्राप्त भएको अधिकार मध्ये आवश्यकता अनूसार केहि अधिकार समितिको कूनै कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

१५. <u>सम्पर्क मन्त्रालय</u>: समितिले श्री ५ को सरकारसंग सम्पर्क राख्दा श्री ५ को सरकार, आवास तथा भौतिक योजना मन्त्रालय मार्फत राख्नू पर्नेछ ।

१६. <u>समितिको कार्यालय</u>: समितिको प्रधान कार्यालय काठमाडौं उपत्यकामा रहनेछ र समितिले आवश्यकता अनूसार नेपाल अधिराज्यको अन्य ठाउंमा समेत शाखा कार्यालयहरु खोल्न सक्नेछ ।

१७. <u>नियम बनाउन सक्ने</u>: समितिले आफ्नो कार्य संचालन गर्नको लागि यस आदेशको अधिनमा रही आवशयक नियमहरु बनाउन सक्नेछ ।

तर, यसरी बनाएका नियमहरु मध्ये कर्मचारीहरुको नियूक्ति प्रक्रिया, तलव, भत्ता तथा अन्य सूविधा सम्बन्धित नियमहरुमा समितिले आवास तथा भौतिक योजना मन्त्रालयसंग परामर्श लिनू पर्नेछ ।

आज्ञाले,
डी. वी. भट्टराई
श्री ५ को सरकारको सचिव